

Temető

E szó hallatán valami rideg, idegen érzés fut át rajtunk. Talán mert a temető az a hely, ahol a hívő ember szerint a földi világ összeér a másvilággal. A fiatalok nehezen tudják megérteni azokat, akik hosszan elidőznek a temetőben kedves halottjuk sírjánál. Ami az egyiknek rideg síremlék, fakó, élettelen fénykép, a másiknak emlékek sora. Régi nyarak, ünnepek, közös élmények fűzére. Egy puha mozdulat, meleg pillantás, évtizedeken áthaláló suttagás.

Nekik a temető nem a halottak birodalma, hanem az emlékeké. Nem kevés ez, hiszen élő valónkban is emlékek vagyunk. Rég látott gyermekkori barátunk szemében iskolatársnak maradunk meg, első szerelmünk suta, vézna bakfisként, kamaszként idéz fel álmatlan, magányos éjszakán. Ugyanilyen emberként él az is, akinek teste már elporladt, s akit felidézünk egy régi történet elmesélésekor, vagy esti ima során. Érte gyűjtünk gyertyát, mécses, a halottak napján, érte pompáznak a virágok.

A ma embere fél a haláltól, ezért ritkán látogatja a temetőt. Pedig mindannyiunkban ott a halál, mint magban a csíra. A gyermekben kicsi, s korunk előrehaladtával egyre nő. Végül megemészti az élőt, s testi valóját nem hordozza más, csak egy síremlék, egy felirat. Szüleink, Margitkánk, Édesanyánk. Minden szó mögött egy élet, amelynek elmúlását kétségbeesett, fájdalmas éjszakák követték, majd a kint megbékélő szomorúsággá szelídítette az idő.

Az elmúlás borongó hangulatát leginkább a temető képe – síremlékei, megfakult, fényképei, feliratai, szobrai – fejezik ki. A módosabb polgárok városi temetőinek szobrai tartásukban, időtlenné váló mozdulatukban a madarak méltóságteljes röptét idézik. Légies úszásuk a testetlenné váló lélek felszabadulását idézi. Fájdalmat enyhít, nyugtat, reméltet.

A halottak napján benépesül a temető. Az emberek száz kilométereket utaznak, megfogadják, hogy soha többé nem hanyagolják el szeretteik emlékét. Újraaranyoztatják a feliratot, új örökzöldet ültetnek, de aztán marad a mécses évente egyszer.

Lángjának lassú lobogása, parányi tüzének valószínűtlenül messze sugárzó fénye-ereje felidézi az örök emberi reményt, jó hinni, hogy lelkünk halhatatlan. Ezt még a kételkedő és számító ember is tudomásul veszi, hiszen ha nem így lenne sem veszünk semmit, viszont ha így van, mindent nyerünk.

Pekár István

„Szeressétek az időseket...”

Ünnepnap az Idősek Napközi Otthonában

Október 19-én ismét megrendezték a hagyományosnak számító születésnapi, névnapi ünnepséget az Idősek Napközi Otthonában. Most a júliusban, augusztusban, szeptemberben születetteket hívták az összejövetelre a rendezők, Kiss Sándorné, Márti és Horák Istvánné, Aranka.

A társalgóban már fél háromtól gyülekeztek az ünnepeltek. Az újonnan érkezők csendes mosollyal, a férfiak kézfogással üdvözölték egymást. Az ebédelőben még folyt a műsor próbája, a gyerekek verseiket, dalaikat próbálgatták, énekhang szűrődött át a terembe. Az asztalokon sütemények: zserbó, sörkifli, kárász meggyes, linzerkarika és üdítő csábították a vendégeket egy kis falatozásra. Az ünnepelőbe öltözött gyerekeket Dropka Péterné, Mónika kísérte a terembe.

Márti verset olvas

Ambrózi Erzsébet felvétele

Márti üdvözölte nagy szeretettel a megjelenteket, és részvétellel emlékezett meg azokról, akik tavaly még eljöhettek, de ma már nem lehetnek közöttünk. Elmondta, hogy változatlanul megrendezik majd ezt a kis ünnepséget. Annak, hogy most későbbi időpontban került sor rá, az az oka, hogy Aranka tanfolyamra járt, és a gyakorlati idejét töltötte. Azt ígérte, ezután majd minden visszakérül a régi kerékvágásba.

Dropka Dóri és Vigh Fanni gyermekdalokkal, versekkel, mondókkal szórakoztatták közönségüket, és lám, igyekezetük máris mosolyt csalt az arcokra! A két kislány, mint két színésznő, profi módon adta elő műsorát, látszott, hogy nem először állnak közönség előtt. Kiss Vivien és Kiss Bence verset mondtak, majd Mónika és Márti duettben elénekelték az Ave Maria-t. Mindannyiuk előadását elégedett taps kísérte.

Meglepetésünkre a vendégek közül is akadt egy előadó. Hevér Józsefné (Hering Teréz) is készült egy kis műsorral, olyan régi háborús és katonadalokat adott elő, amit többen talán még sosem hallottak. Ezeket a nótákat a '40-es években, a front

(Folytatás a 2. oldalon)

Ünnepnap az Idősek Napközi Otthonában

(Folytatás az 1. oldalról)

A hálás közönség Ambrózi Erzsébet felvétele

előtt és alatt sokat énekelték még „karéjban” is. Az idősebbek még emlékezhetnek rá. Teréz néni előadása után a gyerekek egy-egy szál gyönyörű szegfűt adtak át az ünnepelemeknek.

„Egy generáció erkölcsi színvonalát nagyon jól jelzi, hogy hogyan bánik az öregjeivel.” Nálunk, ahol ilyen gondoskodásban van részük, erre nem lehet panasz.

Szép környezet, kellemes és emelkedett hangulat, gondos előkészületek, kiváló szervezés jellemezte ezt a péntek délutáni órácskát. Köszönet az igyekezetért a rendezőknek, az anyagi támogatásért az önkormányzatnak, a lélekből született szép műsorért a fellépőknek!

Végezetül álljon itt az a két rövid vers – megszívlelendő jótanácsaival –, amelyeket Márti olvasott fel a közönség előtt:

A fiatalokhoz:

*Szeressétek az öregeket,
Mert napjaik megszámlálhatatlanok,
És ne gúnyoljátok ki őket,
Régen ők is szépek voltak.*

*Szeressétek az öregeket,
És mondjátok jó szót nekik.
És néha öleljétek is át,
S mindezt áldó szóval veszik.*

*Szeressétek az öregeket,
Úgyis terhes már az élet.
Vállukat nyomja a sok idő,
Terhüket ne tetőzzétek.*

*Szeressétek az öregeket,
Nemsokára úgyis mennek.
S nehéz lehet ám búcsút venni,
A megszokott életeknek.*

*Szeressétek az öregeket,
Mert majd Ti is azok lesztek!*

Az öregekhez:

*Szeressétek a fiatalokat
ha bohémek is és lázadók.
Megértő szóval intsétek őket,
Mert ti is voltatok olyanok.*

*Szeressétek a fiatalokat,
És jó tanáccsal segítsétek.
És bocsássátok meg azt is nekik,
Ha nem várják az ölelést.*

*Szeressétek a fiatalokat,
Nekik sem könnyű ám az élet.
Álmodnak, vágnak és tervezgetnek,
És fáj nekik mit el nem érnek.*

*Szeressétek a fiatalokat,
S emlékezzetek magatokra.
Felváltva voltatok jók és rosszak,
S haragtok szállt a dorgálókra.*

*Szeressétek a fiatalokat,
Bízva, hogy Ők is szeretni fognak...*

Azok a szép napok...

Hering Pista bácsi 1913. szeptember 17-én született Herencsény Szemetszög falurészeiben. Bár a község legidősebb emberei közé tartozik, gyakran látni a kertjében, ma is tevékeny. Beszélgetésünk során örömmel idézte fel a régi emlékeket.

– *Mesélne nekem a gyermekkoráról?*

– Itt születtem, ahol ma is lakom, csak szüleim halála után felújítottam a házat. Kisgyermek koromban libapásztor és gulyás voltam. Csak este jártunk haza, mert a határnak szinte minden részén volt kút vagy forrás, egész napra volt friss vizünk. Hat évet jártam iskolába, mert annyi volt a kötelező elemi iskola, és még három ismétlődő év követte, akkor hetente egy nap tanultunk. Minden vasárnap együtt mentünk templomba a szüleimmel. Egyszer édesapám megígérte, hogy elmehetek a szentkúti búcsúba, de csak akkor, ha elvettem a répamagot. Hajnalba keltem, de így is lekéstem a zarándok menetét. Haza szaladtam, biciklire ültem és Pásztóiig azzal mentem. Ott le-

raktam az egyik barátomnál, és onnan Mátraverebélyig vonattal mentem, utána pedig gyalog. Kalandos út volt de megérte. Utána is nagyon szerettem oda járni, a háborúba is mindig a Szentkúti Szűzanyához imádkoztam.

– *Milyen emlékei vannak a katonai idejéről?*

– Én még a háború előtt voltam katoná, és engem elküldtek Budapestre, egy elsősegély tanfolyamra, aztán a gyengélkedő osztályon szolgáltam, mint újonc. Ipolyságon, majd

Léván töltöttem le a kötelező két katonaevémet. Ott ismerkedtem meg Bobula doktossal és kötöttünk életre szóló barátságot. Amikor kitört a háború Losoncon szolgáltam, onnét vittek a frontra, ott is a sebesülteket kellett ellátni. Ezt az időt Oroszországban, a Brianszki-erdőben töltöttem. Itt egy éjszaka nagyon sok repülő jött fölénk, és hajnalban kiküldték a járőröket, hogy nézzék meg hová dobták a bombákat, milyen károkat okoztak.

Én is kimentem motorral és meg is találtam a sebesülteket. Már messziről kiabáltak nekem, hogy ne menjek arra, mert aknákat telepített, de engem nem érdekelt, mert segíteni akartam. Találtam egy férfit egy nagy gödörbe, kiemeltém és láttam, hogy mind a két lábát leszakította a bomba. Elővettem a

Herencsényi Hímondó • Herencsény polgárainak tájékoztató magazinja • Megjelenik minden hónap utolsó hetében • Kiadja: Herencsény község önkormányzata
Felelős kiadó: Juszti Józsefné polgármester • A szerkesztőség címe: Herencsényi Főút, 2677 Herencsény, Kossuth út 50. • Felelős szerkesztő: Pekár István, tel: 303-436-115,
e-mail: pekar55@t-online.hu • Szerkesztőségi titkár: Ambrózi Erzsébet, tel: 35-357-459, e-mail: szandai_jozsef@t-online.hu • Nyomdai munkák: Agroinform Kiadó és Nyomda Kft., 1149 Budapest, Angol u. 34. • Ügyvezető: Bolyki István • Nyomdai előkészítés: Sándor Anna, Soós Éva • Lapunk szerzői: Ambrózi Erzsébet, Csizsik Alíz, Csizsik Róbert, Hegedűs Szilárd, Lukács Rita, Oláh Kitti, Pekár István, Pszoda Csilla, Szandai József, Szedlák Dorina, Varga Judit, Tácsik Bálint

ládából három kendőt, rákötöttem a lábaira meg a derekára, hogy ne veszítsen annyi vért. Ahogy kötöttem, én is könnyeztem. Bevittük a segélyhelyre, ahonnan a legközelebbi, gomeli kórházba igyekeztünk eljuttatni, de mikorra odaértünk meghalt. A mai napig álmodok ezzel az emberrel.

Néhány hónap múlva a szomszédomat, Rigó Jóska apósát is támadás érte, meghalt. Nagyon megrázott, mikor megtaláltam őt. A társaim tudták, hogy ismerem, és rám bízta, hogy értesítsem a feleségét. Talán ha én tudatom velük a rossz hírt, nem lesz annyira fájdalmas nekik. Nem tudtam, hogy mondjam el, így elmentünk Bobulával a temetőbe, lefényképeztünk a sírhalmot, és elküldtük az én nevembe. Így tudták meg a halálesetet.

– *Mivel foglalkozott a háború után?*

– Amikor a téesz megalakult mindent elvettek tőlem, ekét, boronát, vetőgépet és még a lovas kocsimat is. Nem tehettem mást, én is a téeszbe mentem dolgozni, és onnan mentem nyugdíjba. Előtte azonban volt kilenc hold földem sok gyümölcsfával, szőlővel, volt rétem és erdőm is. Az erdőre tavasszal kaptunk engedélyt, hogy vágassunk belőle és ebből tüzeltünk egész télen. Állataim is voltak két ló, két tehén és három borjú. Hasonló körülmények között élt mindenki, de én még disznókereskedéssel is foglalkoztam. Még igazolványom is volt. A környékünkön megvettem 30, 50 vagy akár 120 disznót, és ezeket Vácra értékesíttem. Vác volt a disznótemető. Itt mindig az összes állatot megvették, amit föl vittünk.

– *Hogyan szállították oda az állatokat?*

– A nagyokat lábon hajtottuk, a növédekeket kocsival vittük föl.

– *Mit csinált a nyugdíjas éveiben?*

– Nyugdíjba menetelemkor vettem a pásztói vásárra egy csikót, azzal fuvaroztam, szántottam, vettem. Pihe-nésképen kimentem Teletőbe megnézni-gondozni a szőlőmet, akkor még nagyon szépen műveltem. Nagyon jól éreztem magam, örültem a terméseknek és a sok gyümölcsfának.

– *Hány éve él egyedül?*

– 23 éve. 51 évet éltünk együtt boldogságba. Mindent megbeszéltünk együtt.

Ha újra kezdeném is így csinálnám!
Oláh Kitti felvétele

– *Hogy érzi magát túl a kilencvenen?*

– Mostanában fáj a lábam, de a kórházban meggyógyultam. Szívesen maradtam volna még ott, de ma már kevés a kórházi ágy, haza kellett jönnöm.

– *Érdeklődik-e még a világ dolgai iránt, honnan tudja meg, mi történik a külvilágban?*

– Rádiót hallgatok, de tévét nem nézhetek, mert fáj a szemem. A rádióba csak a híreket hallgatom, de a politikára nem figyelek oda.

– *Ha most lenne 40 éves, mivel foglalkozna?*

– Megint csak a földdel, mert abból nagyon jól meg tudtam élni. Mindig arra törekedtem, hogy piacra ne kelljen szorulnom. Nincs olyan dolog, amit másképp csinálnék.

Pista bácsinak köszönöm az érdekes beszélgetést, és kívánok neki még sok boldog egészséges évet!

Szedlák Dorina

Korán kell kezdeni!

A szügyi Madách Imre Körzeti Általános Iskolában már 5 éve működik a felső tagozatosak részére biológia szakkör. Ezen általában 15–20 gyerek vesz részt. A szakkör témájával minden évben más és más problémát választunk, például a falu kén-dioxid szennyezettségének felmérése zuzmóhatározás segítségével, az illegális hulladéklerakók feltérképezése a HUMUSZ akciójának keretében, vagy a helyi környezetvédelmi problémák kutatása.

Ebben az évben a szakkör témájául Szügy község környékének ökológiai felmérését választottuk. A választásunk háttérében az áll, hogy Nógrád megyének ezen a területén rendszeres flóra és faunakutatás még nem folyt, pedig környékünk is bővelkedik természeti értékekben. A gyerekek természetesen nem tudják a felmérést elvégezni tudományos alaposan, de munkánk alapja lehet, és referenciául szolgálhat a későbbi tudományos kutatásoknak.

A gyakorlatban a felmérés úgy néz ki, hogy minden alkalommal más növényzetű helyeket keresünk fel, és ott összeírjuk az adott évszakban talált növényeket és állatokat. (A környék növényzetének változatossága miatt ez nem túl bonyolult feladat.) Az érdekesebb élőlényeket minden esetben fényképekkel is dokumentáljuk. Az iskolában utólag kiértékelve az

Értük kell falunk természeti értékeit megőrizni
Bohanek Miklós felvétele

eredményeket, próbálunk következtetni az ökológiai jellemzőkre.

Eddigi kirándulásaink alkalmával több ritka növényfajt találtunk, mint például a kunkorgó árvalányhaj, soktérű salamonpecsét, és májusi gyöngyvirág. A gyerekek kedvenc kirándulóhelye a szügyi tó, amely szinte tobzódik a védett, illetve a NATURA 2000-es jelölő fajokban. Ilyenek a szürke gém, a szárcsa, a csigaforgató (hazánkban tavalyelőtt összesen 2 előfordulása volt egyik a Hortobágyon, a másik nálunk), a tó környéki erdőkben és réteken pedig egerészölyv, holló, örvös galamb, gyurgyalag, seregély, tengelic, fülemüle, szarvasbogár és pokoli cselőpók található.

A gyerekek ezekben a kutatómunkákban nagyon lelkesen és az ő szintjüknek megfelelő színvonalon vesznek részt. A szügyi példa nyomán érdemes lenne Herencsényben is próbálkozni. Szívesen megosztjuk tapasztalatainkat!

Benke Csaba

Interjú Szalai Ferenc vállalkozóval

Örülünk, hogy belevágtunk!

Váras végén hangulatos kis bolt várja az arra járókat. A Szalai Ferenc és felesége tulajdonában lévő üzlet fontos szerepet tölt be a falu életében, hiszen nemcsak széles áruválasztékával, hanem fagylatozóval és palackos gázcserével is várja vásárlóit. A vállalkozásról Szalai Ferenc tulajdonost és feleségét, a bolt alkalmazottját, Mariskát kérdeztük.

– Mikor kezdtétek a vállalkozást?

– A vállalkozás 1995-ben indult, munkanélküliségből menekülve, összekuporgatott pénzünkkel bútortalapokat vásároltunk, amiből összecsavartuk a boltot. Méreteit tekintve megegyeztek a lapok méretével, azaz egy lap hosszú, egy lap széles és egy lap magas. Gondoltuk, ha nem megy, legfeljebb szétszavazunk. A bútortalap még jó lehet valamire. Kis tétellel indultunk, főként kávé, cigaretta, WC-papír volt az árukészletünk, amit minden pénzünket visszaforgatva bővítettünk. Lassan-lassan kinőtünk, közben bővítettük a helyiséget, majd egy nagyobb, komfortosabb üzletet sikerült részben szülői és baráti segítséggel összehozni.

Szép az asztalosmunka, csak kevés a megrendelés
Oláh Kitti felvétele

– Mi késztetett arra, hogy üzleti vállalkozásba, üzletnyitásban fogj?

– Akkoriban mindketten munkanélküliek voltunk. Gyarmaton már nem tudtunk elhelyezkedni, egy ottani beruházás pedig nagy tőkét igényelt volna. Egy ilyen vállalkozáshoz partnert sem találtunk. Ezért döntöttünk úgy, hogy itthon próbálunk, hiszen Mariska szaktudása rendelkezésre állt a kisbolt nyitásához. Így hát szülői segítséggel belevágtunk. Az évek során igyekeztünk a bevételt mindig visszaforgatni az árukészletbe és az üzlet bővítésébe.

– Az üzlethelyiség mellett a vállalkozás profilját is bővítették?

– Igen, időközben idekerült a Prímagáz cseretelepe és a Gelato Italiano olasz fagyaltkimérés is. Üzletpolitikánkban a „sok kicsi sokra megy” elvet követve dolgozunk.

– Most, amikor az árak egyre magasabbak, a fizetőképes kereslet pedig szűkül, hogy megy a bolt?

– A fizetőképes kereslet érezhetően hullámzó. Nagyon alacsony januártól kora tavaszig. Nyáron, a fagyiszezonban és a nagy ünnepek idején megugrik, és november környékére újra visszaesik.

– Előfordul-e, hogy kénytelen vagytok hitelezni a vevőknek?

– Természetesen igen, hiszen mindenki kerülhet időnként nehéz helyzetbe, vagy többet vásárol, és nem hoz magával elég pénzt. Hitel mindig van. Szerencsére a vevőim nem élnek vissza ezzel, mindig megadják a tartozásukat.

– A fagyaltárusítás mint új szolgáltatás színvonal-emelkedést eredményezett a faluban. Örülnek neki az emberek. Tervezték-e további bővítést, esetleg más irányú szolgáltatást?

– Vannak elképzeléseink, de még gondolkodunk a megvalósításon, mert nem minden beruházás jön be. Az biztos, hogy a fagyizót át kell építenünk, hiszen korszerűsítésre van szükség.

– Bár elég széles az áruválaszték előfordul, hogy a vevők hiányolnak valamit? Milyen termékekre lenne igény?

– Igyekszünk rugalmasan alkalmazkodni a vásárlói igényekhez, ha valaki kér valamit, szívesen beszerezzük.

– Mióta dolgozol az asztalos szakmában?

– 1974 óta vagyok asztalos. Bútor-

A miniboltban mindig van tennivaló
Oláh Kitti felvétele

asztalosnak tanultam, utána az építőiparba kerültem. Salgótarjánban a NÁÉV-nál kezdtem. Utána a balassagyarmati Városgazdálkodási Vállalathoz kerültem javító-karbantartói munkára. Tetőbeázásokat javítottunk, üvegeztünk és gyorsforgalmi munkákat végeztünk. Egy ideig munkanélküli lettem. Ekkor fogadtuk örökbe Gábor fiamat, így én mentem vele gyes-re. Ezután lettem vállalkozó.

– Összehasonlítva az alkalmazotti és vállalkozói létet melyik könnyebb?

– Jó kérdés! Persze, hogy könnyebb alkalmazottnak lenni, mert az ember eljár dolgozni, bár az kötöttebb, de a munka mindig biztos és a jövedelem is. Vállalkozóként a munka összetettebb, bonyolultabb és változatosabb, viszont a munkaidő kötetlen. Csak hát munka nem mindig van! A vállalkozásom a boltra alapul, ez az elsődleges.

– Tervezed-e az asztalosvállalkozás további bővítését?

– A bolttal való foglalkozás elég sok időt elvesz, ezért az asztalossgal ennél többet nem tudnék foglalkozni.

– Gépekkel dolgozol. Volt-e már valamilyen baleset? Ez nem riasztott vissza a szakmától?

– Volt, természetesen, de – lekopogom – nem csonkulás, csak sérülés. Súlyosabb baleset valószínűleg visszariasztott volna. Ezek a gépek nagyon veszélyesek.

– Milyen asztalosmunkát szeretsz csinálni legjobban?

– Az asztalosmunka manapság kisé háttérbe szorult. Szinte csak hobbi szinten működik. De azért szívesen vál-

lalom bútorok összeszerelését, szalagparkettázást, esetleg linóleum, padlószőnyeg lerakását, javítását. Minden új munka eleinte egy kicsit nehéz, de amikor már látszik az eredménye, jobban belejövök, nagyobb kedvvel állok neki. Egy jó barátommal közösen vállaljuk tetők javítását, pavilonok, előtetők készítését. A bolti vállalkozásban a feladatomban az árubeszerzés, a számlák rendszerezése, számítógépbe való felvezetése körül forog. Ez rengeteg időt igényel.

– Ha a sok munka mellett marad szabad-időtök, mihez fogtok szívesen?

– Nagyon szeretem a zenét. Már ifjú kollégista koromban a társaimtól ellesve tanultam gitározni. Gitárművész nem lett belőlem, de volt – anno – fel-lépésem például a herencsényi kultúrház színpadán is. Sokszor játszottam az ifjúsági klubban, együtt énekelve fiúkkal-lányokkal, többnyire régi magyar előadók dalait, de saját számokat is. Vannak saját szerzeményeim is, többek között egy – lassan aktuális – karácsonyi dal, melynek címe:

Karácsonyi képek

*Fehér lett a táj
Halkan száll a szán.
Hópelyheket fújdogál a szél!
Csend van mindenhol,
Békesség honol
Karácsonynak boldog ünnepén.*

*Nézd, egy kis madár
Ágról ágra száll,
Nem találja sehol kedvesét!
De érzi a szívén,
Hogy újra visszatér
Karácsonynak boldog ünnepén.*

*Itt egy gyertyaszál
Egymagában áll
És szívünkbe költözik a fény!
S míg elmúlik az éj,
Lassan végig ég
Karácsonynak boldog ünnepén.*

*Aludj kedvesem,
Álmodj szépeket,
Álmaidra majd vigyázok én!
Halkan szól a dal,
Most senki nem zavar
Karácsonynak boldog ünnepén.*

*A Föld forog tovább,
Soha meg nem áll,
Az élet sajnos mégis véget ér!
Hát nyújtsatok kezet,
Legyen béke veletek
Karácsonynak boldog ünnepén.*

*Hát nyújtsatok kezet,
Legyen béke veletek
Karácsonynak boldog ünnepén.*

Csizék Alíz

Budapesten itthon, Herencsényben otthon

Tudom, ma Magyarországon sokan szeretnének vidékről a fővárosba költözni. Amikor többkevesebb Herencsényben töltött nap után vissza kell mennünk Budapestre, akkor mi pont fordítva vagyunk ezzel, szívünk szerint maradnánk. Ha nem kötődnénk mindketten olyan erősen a munkahelyünkhöz, a Rogers Iskolához illetve a Magyar Televízióhoz, akkor már régóta egész évben herencsényi lakosok lennénk.

Hat és fél esztendővel ezelőtt első-sorban gyerekek nyaraltatására, másodsorban erdei iskolák szervezésére alkalmas ingatlant kerestünk, bejártuk fél Nógrád megyét, mire rátaláltunk a Baráth-házra. Ekkor még nem sejtettük, hogy nem csupán egy gyönyörű, táboroztatásra minden eddiginél alkalmasabb, számunkra sok örömet és sok munkát adó ingatlan tulajdonosává váltunk. Egy olyan világba nyertünk bebo-csátást, ami telis tele van felfedezésre váró értékekkel, és ahol minden ott töltött percünkkel egy kis béke költözik a szívünkbe, ezért is olyan nehéz minden egyes alkalommal hazaindulni.

Feljethetetlenek és szívet melengetőek voltak az első élményeink. Már tulajdonképpen miénk volt a ház, amikor Baráth Teréz virágokat ültetett a kertbe. Gondolom úgy, mint addig is minden évben, hogy szép legyen. Pedig tudta,

Megszerettük Herencsényt

hogy nem neki fognak nyílni, hanem nekünk. Nagyon sok segítséget kaptunk szomszédainktól, falubeliektől, a legtöbbet Kis Teri néninek és Horváth Jancsi bácsinak köszönhetjük. Azt tapasztaltuk, hogy mindenki bizalommal fogadott minket, ennek kiérdemléséért csak annyit tettünk, hogy mi magunk is keményen dolgoztunk a ház átalakításán, felújításán, amihez nem kellett feltétlenül szakember, azt megcsináltuk magunk. Itt tanultunk meg hajópadlót lerakni, glettelni és meszelni, kaszálni, meg egy csomó olyan tudományt, amit rendes falusi emberek az apjuktól tanulnak.

Herencsény lett a hat és fél év alatt a legfontosabb hely számunkra, ideköt bennünket a rozsdafarkú dala a kertben, a fűszernövények illata, a diófa árnyéka, a kerekeskút és a kőből rakott falak hangulata, a pince hűvöse, a tűzhely melege, a hagyományos szilvalekvárfőzés élménye, és persze a megismert, megszeretett emberek.

És ha már így otthonra lettünk ebben a palócföldi faluban, örömmel teszünk eleget a kérésnek, és szívesen írunk a közeljövőben a Herencsényi Hírmondóba azokról a dolgokról, amik érdekelnek bennünket, és amikhez értünk is egy kicsit: természetről, környezetvédelemről, ökológiáról, vagy éppen tárgyakról és emberekről. Talán tudunk újat mondani azzal, hogy kicsit kívülről, kicsit belülről látjuk ennek a szeretetre méltó településnek a dolgait.

Lipták Erika és Stodulka Gábor

Vallomás a szülőföldről:**Horák Endréné Tácsik Erzsébet**

Nagyon szeretem a szülőfalumat, imádom ezt a tájat. Itt lakik a legkedvesebb sógornóm, az öcsém és a gyerekeik, akiket nagyon-nagyon szeretek. Itt él anyukám, aki már 84 éves, ha valami baja van, rögtön jövök haza. Apu már meghalt sajnos, mindig hozok a sírjára virágot, ha erre járok.

A gyerekkoromról nagyon sokat mesélhetnék. Visszaemlékszem a nagyobb ünnepek előtti nagymosásra. Ezt a Feketevíz patakba végeztük, ott sulykoltuk a ruháinkat. Ez nekem máig ható élmény, mert kettesbe voltunk anyuval, és mindent meg tudtunk beszélni.

Nagy élmény volt számunkra aratás idején a Gyürki-hegy tetején a tűzfigyelés, évente legalább egy napot ott töltöttünk. Be volt osztva minden család, a felnőtteknek talán nyűg volt, de a gyerekek nagyon szerették. A szüreti bálokról sem feledkezhetünk el, mert ez az esemény a fiatalok életébe igazi összekötő kapocs volt. Itt mindenki mindenkivel találkozott, hazatértek a távol tanuló, dolgozók is.

A néptánc csoportba is jártam öt évig, emlékszem

Mohorán elsőkké lettünk, majd a Salgótarjáni megyei döntőn harmadik helyezést értük el. Az estéim a tánc próbákkal teltek el, ez idő alatt rengeteg baráttra tettem szert. A színjátszó csoportban is vállaltam szerepet, jártuk a falvakat. A polgármesterasszonnyal együtt játszottunk ebben a szakkörben.

Kirándulni is gyakran jártunk, akkor még teherautóval, nem pedig autóbusszal, mint manapság. Sokat kirándultunk az erdőbe, gombáztunk, szedreztünk, epreztünk. Máig érzem a moha puhaságát, mintha ki lett volna párnázva a talaj felszíne. Minden szegletét ismertük a határnak, tudtuk merre vannak a források, ezért vizet se vittünk magunkkal. Előfordult, hogy elfáradva elaludtunk az erdőben, a puha mohán.

A mostani gyerekeknek ez az élmény sajnos kimarad az életükből.

A fiam is szeret itt lenni, ha ráér, ma is ellátogat erre a gyönyörű helyre. Gyerekkorában évente 2-3 hetet itt töltött, főleg nyáron. Amikor az iskolában beszámolt a nyári élményekről a pesti gyerekeknek, azok azt hitték, hogy ez valami mese. A tanítás szinte leállt, a gyerekek ámulva hallgatták, hogy van ilyen hely még a Földön.

Nagyon szerettük egymást. Nem voltak viták, sértődések, mint manapság. Nem volt kiközösítés. Nem volt szegény gyerek és gazdag gyerek közötti különbség. Segítőkésség volt mindenki. Nagyon jó légkör uralta ezt a vidéket. Remélem ez a hangulat egyszer vissza fog költözni az emberek szívébe. Ez az állapot tudja visszabilenteni a normális kerékvágásba a mai rosszindulatú világot. Hiszem, hogy lehet változtatni, mert ezért vagyunk emberek!

Lejegyezte: **Tácsik Bálint**

Elfeledett ételeink**Ünnepeink ételkészítési, étkezési szokásai****Keresztelő, poszrik**

A palócoknál korábban a gyakori gyermekhalandóság miatt az újszülöttet a születés után pár nappal már megkeresztelték. Így nem tartottak keresztelői vendégséget, a néhány résztvevőnek tejes kávé és rántottát adtak. Ez a szokás a XX. század derekán változott meg. A keresztelő utáni nagyobb vendéglátás szokása azután terjedt el, amikor a keresztelőt a gyermek születése után 2-3 héttel tartották. Ekkor húsleves, rántott- és sült húst, édes süteményeket ettek.

A keresztanya legalább 4 alkalommal ebédet vitt a gyermekágyas asszonynak, olyan mennyiségben, hogy a család tagjainak is elegendő legyen. Ezt az ebédet nevezték poszriknak, de hívták komacsészének, komaebédnek, komatálnak is. A Mátraalján és a mi vidékünkön a poszrik elnevezés a szokásos.

A komaasszony ételhordása az ünnepi táplálkozáshoz tartozott, és a helyi gyakorlat szabta meg, hogy milyen ételeket vittek. Jellemző ételek voltak: a tyúkhúsleves vagy galambhús-leves csíktésztával, télen kolbászosleves vagy savanyúleves. A második fogás sült tyúk, a szegényebbeknél főtt tyúk átsütve.

Sokszor a húsos fogást főtt tésztával vagy tejbekásával helyettesítették, de mindennap kötelező volt valamilyen sült tésztát vinni, ez lehetett herőke, pampuska, frentő, rétes, béles vagy kalács. Később a hagyományos tészták mellett újabb sütemények és torták jöttek divatba.

Savanyúleves:

Friss sertéshúst, májat, tüdőt kockára vágva hideg sós vízben felteszünk főni, vöröshagymát, sót, borsot adunk hozzá és fedő alatt puhára főzzük. Zsíros-paprikás rántással berántjuk, jól kiforraljuk, ecettel savanyítjuk, pár percig még főzzük. Kenyérkockákat pirítunk, tányérokba elosztjuk, és rámerjük a forró húsos levest.

Frentő:

Régen a lakodalomban és a poszrikban egyaránt elmaradhatatlan volt. Első receptje 1898-ból származik. Most egy kicsit „modernebb” változatát adjuk közre:

Hozzávalók: 56 dkg liszt, 4 dkg élesztő, 8 dkg vaj, 30 dkg méz, 5 dkg zsír, 30 dkg mák, 6 dl tejszín, 4 dl tej, 5 tojássárgája, 8 dkg cukor, 20 dkg porcukor

Kelt tésztát készítünk, a tésztából kis rudacskákat formálunk. Ezeket kivajazott és liszttel megszórta tepsibe úgy helyezük egymás mellé, hogy egyenként a megolvasztott zsírban megmártjuk. Állni hagyjuk, kelesztjük, majd mérsékelt lángon, egyenletes hőfokon megsütjük. Fontos, hogy jól átsüljön és a teteje piros, ropogós legyen. Sütés után forró cukros tejjel meglocsoljuk, darált mákkal megszórjuk, és mézet csurgatunk rá.

Ambrózi E.

Állatorvosi tanácsok

Eddigi cikkeimben elsősorban a haszonállatok állategészségügyi helyzetét igyekeztem ecsetelni. Szükséges azonban szót ejteni házi kedvenceink egészségéről is. A kutya és a macska állatorvosi ellátása mindaddig a veszethez elleni védőoltásában merült ki. A rendszerváltozás után lendült fel a társállatok állatorvosi ellátása. Köszönhető ez annak is, hogy újabb és újabb betegségek jelentek meg a kutya praxisban is, – az addig ismeretlen **parvovírus**, koronavírus – melyek jelentős veszteségeket okoztak nemcsak a nagyobb állatsűrűségű városi állományokban, hanem a vidéki kutyák között is.

A kutyatulajdonosok a veszethez ellen kívül a **szopornyicát** ismerték legjobban, legtöbbjük szerencsére csak hírből. A mai napig sokan összekeverik a két betegséget, pedig még csak nem is hasonlítanak egymásra.

A **parvovírus** bélyeggyulladást előidéző nagyon kicsi vírus, köszönhető nagy ellenálló képességének nagyon ragályos, azaz cipőnkön is át tudjuk hurcolni. A fertőzés leggyakrabban másik állattól, származik, sokszor olyan állat hordozza, amely oltás révén védettséggel rendelkezik, ő maga nem betegszik meg, a környezetében lévő védtelen állatra azonban átragasztja a vírust.

A betegség rövid lappangás után hányás hasmenés tüneteivel jelentkezik. A hasmenés későbbiekben véressé válik, nem friss vérré kell gondolni, hanem vörösbőr seprűhöz hasonlít, és rendkívül bűzös. Az állat nem eszik, és nem marad meg benne a folyadék sem. A halál oka végső soron a kiszáradás, és a keringés összeomlása.

A **szopornyica** szintén vírus előidézte kutyabetegség. Vírusa rokonságban van az emberi kanyaró kórokozójával. Szeretném azonban nagyon határozottan hangsúlyozni, hogy nem betegíti meg az embert sem ez, sem a parvo vírus. A szopornyica kezdetben lázas tünetekkel jár, melyhez „csipásodás” és sűrű, takonyzerű orrfolyás társul. A láz hullámokban visszatérő lehet. Az idültté váló ese-

tekben gyakran találkozunk idegrendszeri tünetekkel, mint nyelési nehézségek, nyálzás, összerendezetlen mozgás. Az idültté váló betegség gyógyíthatatlan, sokszor az állatát szerető tulajdonos kéri a végleges elaltatást, nem bírja tovább nézni szeretett jószágát kínjait.

Mint minden vírusos kórfolyamatra, e betegségekre is jellemző, hogy közvetlen vírus ellen ható gyógyszerrel még sajnos nem rendelkezünk. Marad a megelőzés amely kiváló vakcinák révén védőoltásokkal biztosítható.

A kiskutyát első alkalommal 6–8 hetes kor körül kell oltani parvo ellen, majd 2 hét múlva szopornyicát is tartalmazó más betegségek ellen is védelmet nyújtó kombinált vakcinával kell beoltani. Az ismétlődő oltások az alapimmunitást erősítik meg, így fiatal kutyusoknak javasolt a kötelező veszethez mellett az évenkénti kombinált oltás is.

Pekár István felvétele

Természetesen az állatok esetében is érvényes, hogy csak teljesen egészséges állatot szabad beoltani, ebbe beletartozik az állat parazitáktól való mentessége is. Talán kevésbé ismert, hogy a kölyökkutya féreg petéket anyjától az anyatejen keresztül is képes felvenni, nemcsak az anya szőrre került peték kerülhetnek a kiskutya szervezetébe, ezért az oltás mellett a féregtelenítés is nagyon fontos.

A veszethez elleni oltáskor azért adjuk kötelezően e féreghajtó tablettát is, mert a kutya és a macska férgei képesek az emberre is áttérjedni és azt megbetegíteni.

Tegyünk meg mindent kedvenceink egészségének megóvására, ezzel saját magunkat is védelmezzük.

Dr. Hegedűs Szilárd

Jeles napok októberben

Hónapunk neve a latin october, „nyolcadik” hónapnévből ered, mivel a régi római naptárban az évkezdő márciustól számítva ez volt az év nyolcadik hónapja.

Október 4-e Szent Ferenc napja, aki 1181-ben született Assisiben. A ferences rend megalapítója, az evangéliumi szegénység hirdetője. Több helyen a ferenchetet tartották a legalkalmasabbnak a gabona, kivált a búza vetésére. Ha kotlóst ültettek, nyírfaágot tettek a fészekbe a gazdasszonyok, hogy a csirkék el ne pusztuljanak. Október hatodika az aradi vértanúk napja. 1849-ben, a szabadságharc leverése után véres megtorlás következett: a szabadságharc 13 főtisztjét kötél, néhányukat „kegyelemből” golyó általi halálra ítélték, és kivégezték.

Október 15-e, Szent Teréz napja több helyen is szüretkezdő nap. Egerben Teréz-szedés a neve. A Bánságban és Bácskában asszonyi dologtöltő nap volt, amikor nem moshattak, és kenyeret sem süthettek. Hegyalján október

28-án Simon-Júdás napján kezdték a szüretet. A szüreti szokások a szőlőszedés utolsó napjához kapcsolódnak. Közvetlen a szüret után gyakori a szüreti felvonulás, majd az ezt követő bál. A szüret időpontja a 18–19. században valamilyen jeles naphoz kötődött.

Vendel és Dömötör a jószágértartók és pásztorok védőszentjei. Volt, ahol szobrot állítottak Vendelnek, amelyen pásztoröltözetben ábrázolják, lábánál kutyával, báránnyal. Névnapijukon – október 20-án és 26-án – sem befogni, sem vásárra hajtani nem volt szabad az állatokat. Sokfelé juhászújvánek is nevezték e napokat, mert ekkor számoltak el a gazdának, s kötötték újabb egyezséget a szolgálatra.

A hajdúböszörményi pásztorok úgy tartották, ha Orsolya napján – október 21-én – szép az idő, akkor az karácsonyig meg is marad. Úgy vélték, amilyen ekkor az idő, olyan lesz a tél.

Október 23-án két dolgot is ünnepelünk egyszerre: egyrészt megemlékezünk az 1956. évi forradalom kezdetéről, másrészt 1989-ben ezen a napon kiáltották ki a köztársaságot. 1956-ban erre a napra szerveztek békés felvonulást azok az emberek, akik a szovjet csapatok kivonulását és egy új kormány felállítását követelték az akkori hatalomtól. A békés felvonulásból azonban tragikus, sok ember életét követelő megmozdulás lett, és kezdetét vette a 13 napig tartó szabadságharc.

Varga Judit

Apró hírek

A Tiszavirág Népdalkör október 12-re meghívást kapott a balassagyarmati Idősek Otthonába rendezett szüreti bálba, ahol népdalokat adtak elő. Olyan jó hangulatot teremtettek, hogy az idősek táncra is perdültek.

Október 13-án Nógrádmegyeryben lépett fel a Hagyományörző Népdalkör, az ottani szüreti felvonuláson és bálon. A programot a berceli és nagylóci csoportok mellett a herencsényi asszonyok műsora színesítette.

November 10-én, szombaton rendezi meg a Fonó az immár hagyományosnak számító Márton napi Fonó c. rendezvényét. Kérjük, hogy minél többen jöjjenek el az eseményre.

KRIZANTÉM!

Kiváló minőségű, nagy virágú krizantém megrendelhető helyben. **Holes Józsefné** (Zelenák Margit), Kossuth u. 166.

Házassági évfordulók

Októberben ünnepelte: 50 éves házassági évfordulóját **Deme Ilona** és **Dropka János**. 25 éves házassági évfordulóját **Szalai Mária** és **Jusztin Sándor**. Sok boldogságot kívánunk az ünnepelteknek!

Megszületett

Október 2-án, 02.30-kor megszületett

Gyurovics Levente.

A legfiatalabb herencsényi polgárnak és szüleinek, **Forgács Annamáriának** és **Gyurovics Jánosnak** jó egészséget és sok boldogságot kívánunk!!

Mesemondó tábor

*„Jóestét, jóestét, de nem mindenkinek,
csak annak az egy legénynek,
aki engem szeret.”*

énekelte a régi beköszöntőt Pál István, az öreg dudás a kétnapos Palóc Mesemondó tábor szombat esti „gáláján”.

Nem mindennapi élményeket hoztak a szétszóródott palócság mesekultúráját és nyelvi kincseit őrző, ápoló és bemutató lelkes fiatalok, akik mesemondó Teri nénék meghívására, mestereikkel Herencsényben töltöttek egy hétvégét.

Az eseményről részletes, képes beszámolót adunk a Hírmondó következő számában

Jávor K.

Októberben őket ünnepeltük

Október 2-án	65 éves	Szedlák Józsefné Hovanez Rozália	Dobó K. u. 7.
Október 3-án	25 éves	Fazekas Zoltán	Kossuth u. 74.
Október 6-án	60 éves	Dropka Józsefné Gálik Veronika	Kossuth u. 122
Október 7-én	70 éves	Szalai Jánosné Brezovszki Magdolna	Kossuth u. 10.
	40 éves	Vraskó József	Petőfi u. 8.
Október 9-én	80 éves	Vraskó Jánosné Baráth Margit	Szabadság u. 17.
Október 20-án	15 éves	Juhász Máté István	Petőfi u. 39.
Október 25-én	25 éves	Fehér Balázs	Szabadság u. 6.
Október 26-án	40 éves	Oláh Gyuláné Berki Hajnalka	Kossuth u. 174.
	50 éves	Kelnár Miklósné Bucsánszki Edit	Petőfi u. 8/a.
Október 30-án	65 éves	Galanics Mihályné Kiss Terézia	Dózsa u. 4.

Isten éltesse Őket!

Hegyalja Vendégház

Egész évben szeretettel várjuk vendégeinket!

Vendégházunkban egy- és kétágyas és egy nyolc férőhelyes szoba található, amelyekhez felszerelt konyha, fürdőszoba, WC, közös helyiség kapcsolódik, így akár tíz fő elhelyezése is lehetséges. Az udvar kerti bútorokkal felszerelt, sütés-főzési lehetőséggel.

A faluban és a környékben sok a látnivaló, akár egy hétre való élményt ajánlhatunk. Vendégeinknek *ajándék sétatokcsikázással* kedveskedünk!

Érdeklődni a 06-35 357 072; 06-30 549 4177 telefonszámokon, vagy a vendeghaz@herencseny.hu, ill. a hegyaljac3.hu@freemail.hu e-mail címen lehet.